

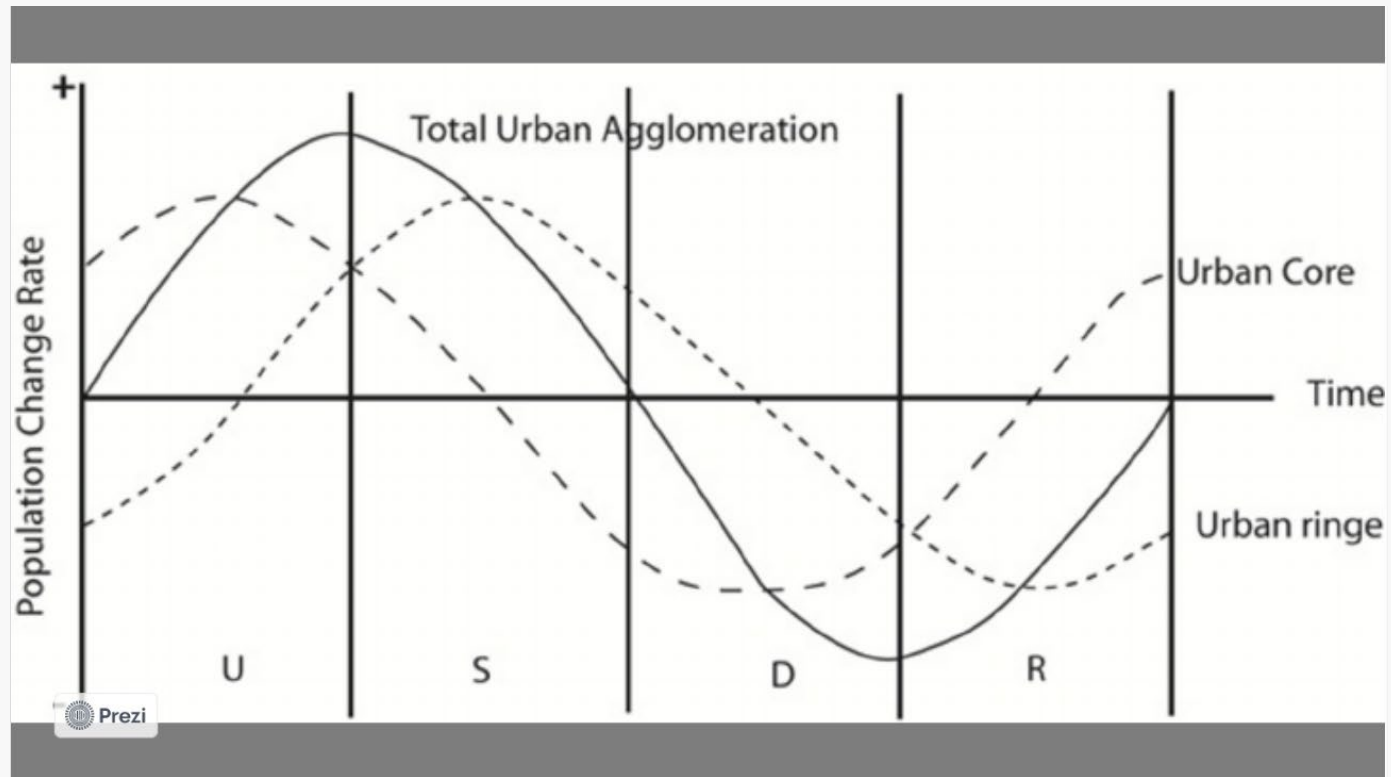
Ruch „back-to-the-city” w perspektywie przebiegu życia – powroty z suburbiów do wielkich miast w Polsce

Katarzyna Kajdanek

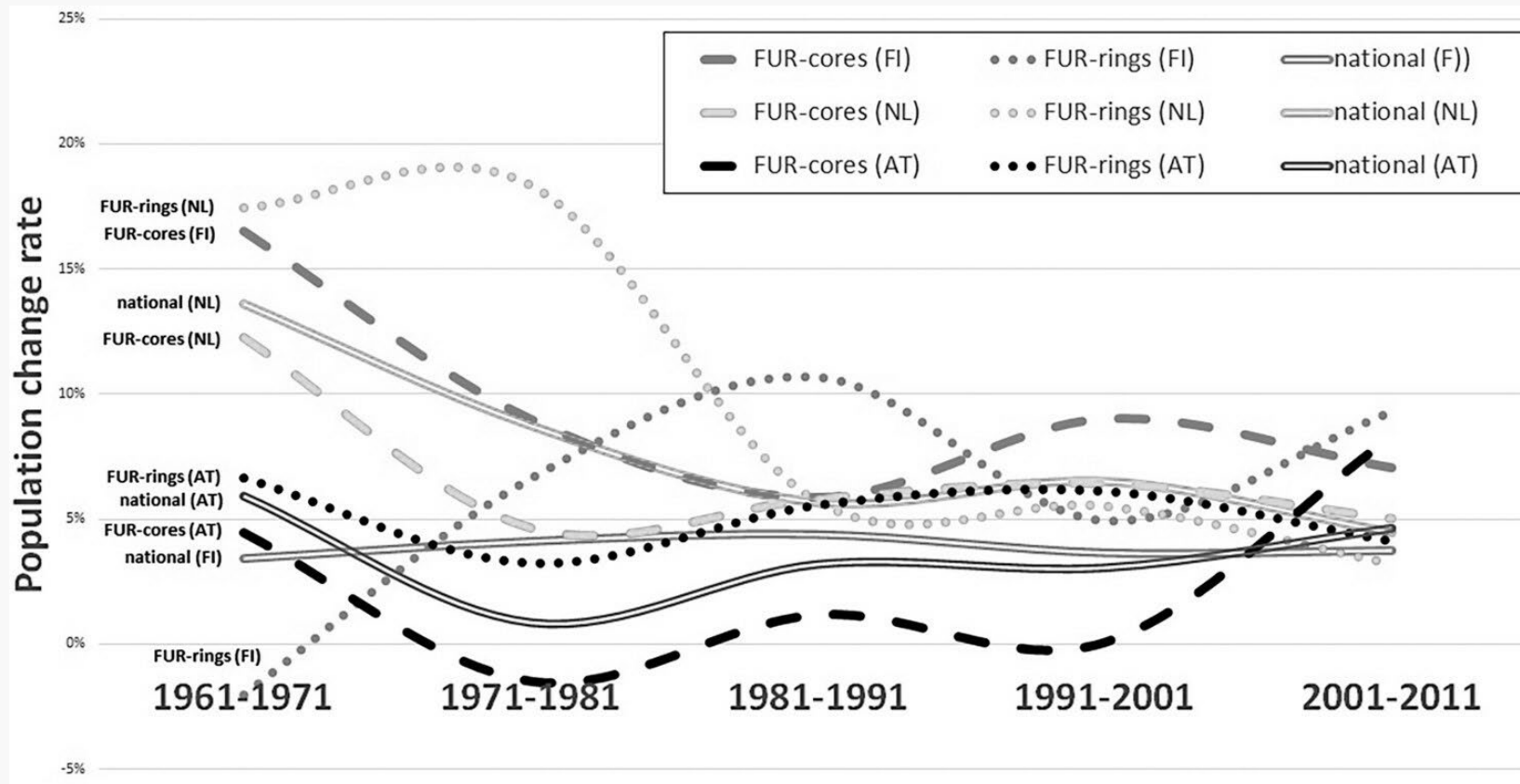
Instytut Socjologii, UW.

Urbanizacija... (van den Berg, Klaasen 1982)

... urbanizacje (Hohn 2002; Krzysztofik et. Al.. 2017; Hierse 2017; Kurek, Wójtowicz 2018; Humer 2022)

Back-to-the-city movement jako aspekt reurbanizacji

Ujęcia reurbanizacji (Glatter, Siedhoff 2008)

Wzrost populacji i / lub zatrudnienia w mieście

Względna lub bezwzględna centralizacja w rdzeniu w porównaniu z pierścieniem podmiejskim

Re-emigracja do miasta (back-to-the-city movement) *dopuszcza jednoczesność procesów suburbanizacji i reurbanizacji*

Wzrost liczby mieszkańców lub wzrost znaczenia pojedynczych dzielnic *zwykle centralnie położonych*

Wzrost znaczenia miejskości i miasta jako całości lub poszczególnych dzielnic *odnowa miasta, rewitalizacja, uwaga skupiona na zróżnicowaniu nowych typów gospodarstw domowych, gentryfikacja*

Nowa aktywność inwestycyjna w dzielnicach śródmiejskich *rola projektów mieszkaniowych*

Strategia polityki rozwoju władz miejskich / regionalnych

Po co badać marginalne zjawisko powrotu z przedmieść do miasta?

Przykładowa skala powrotów:

- + Drezno 2007: 5% powrotników z przedmieść do miasta (18% z 1267 wracających do Drezna z miasta i gmin podmiejskich w sumie) (Bartsch 2008)
- + Praga

- + Rozpoznanie kim są: *urbanites by choice* (Buzar et al. 2007), *urbanites by necessity*, *transitory urbanites* (Haase et al. 2012), *temporary suburbanites* (Kopecna, Spackova 2012)
- + Rozpoznanie obszarów podmiejskich jako zaplecza ludnościowego dla procesów powrotu (a także kontrurbanizacji)
- + Uznanie jakości życia na przedmieściach jako istotnego czynnika w procesach powrotu (i skutki migracji dla zjawisk segregacji społeczno-przestrzennej).

Konceptualizacja reurbanizacji w „Powrotnikach”

Koncepcja przebiegu życia w analizach ruchliwości mieszkaniowej

Istotne wydarzenia układają się "kariery" (np. w życiu emocjonalnym, zdrowotnym, zawodowym, mieszkaniowym)

Mobilność mieszkaniowa w perspektywie długoterminowej, biograficznej

Indywidualna biografia jest powiązana z innymi biografiami w ramach gospodarstwa domowego i poza nim (*linked lives*)

Uwzględnia czasowy, przestrzenny, skalarny aspekt życia społecznego

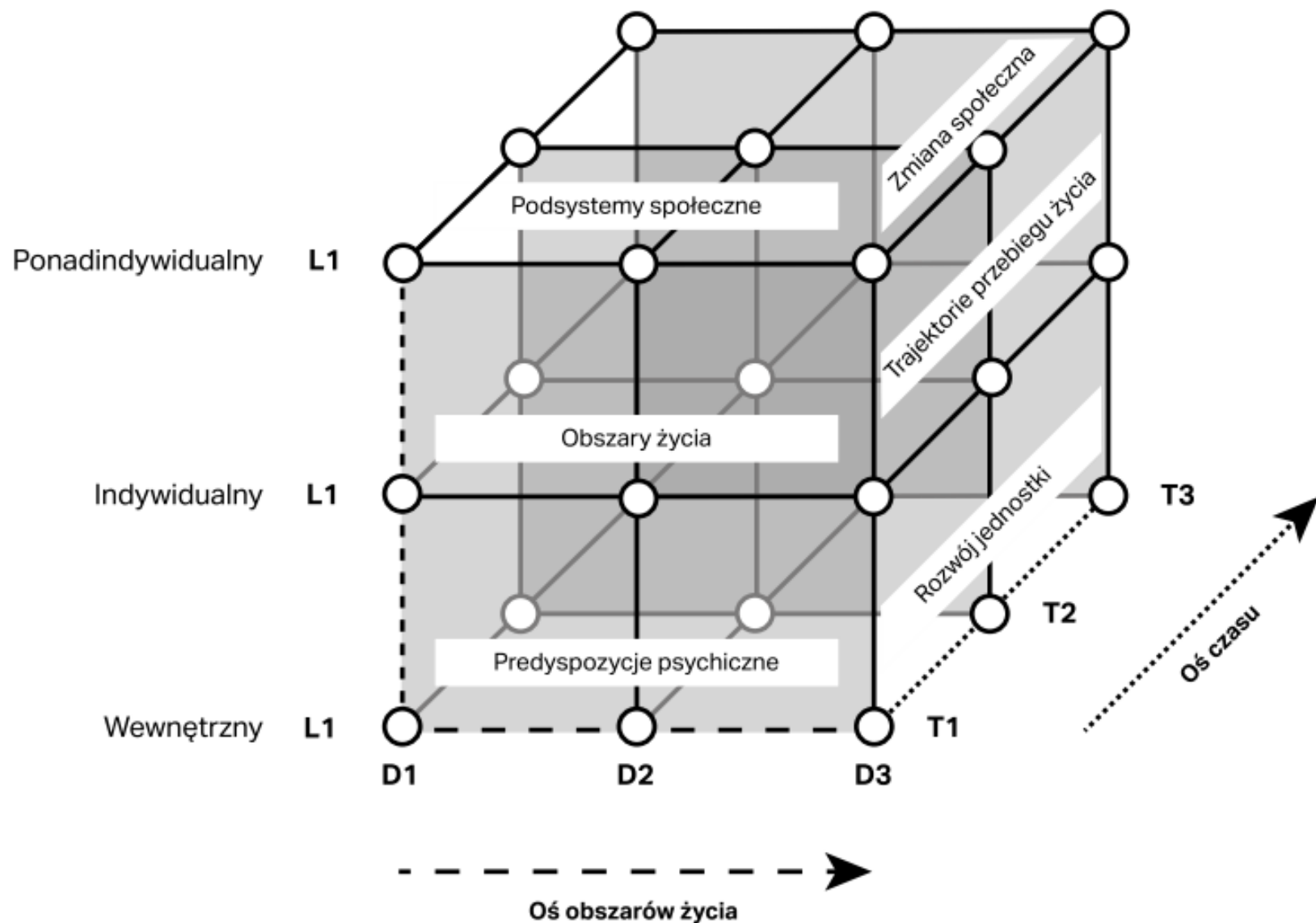

Chwyta warianty i odchylenia od standardowych cykli przebiegu życia

Sześcian przebiegu życia – narzędzie analityczne (Bernardi, 2020)

ujęcie:
skalarne
temporalne
relacyjne

Poziomy

Metodologia badania (I)

Cel: rekonstrukcja doświadczenia reurbanizacji w perspektywie przebiegu życia „powrotników”

Pytanie badawcze: w jaki sposób ruchliwość mieszkaniowa z przedmieść do miasta wpisuje się w indywidualny przebieg życia?

Koncepcja badania: reurbanizacja w odmianie „back to the city movement”, ujmowana jakościowo w nurcie konstruktywizmu społecznego

Metodologia badania (II)

Pojęcia uwrażliwiające:

- * Drugie przejście demograficzne
- * Ruchliwość mieszkaniowa jako proces
- * *Linked lives*

Projekt badawczy:

- Podejście fenomenologiczne „doświadczenie reurbanizacji”
- Jakościowe metody i techniki zbierania i analizy danych

Dobór próby: celowy, dążenie do różnicowania próby

Liczne ograniczenia procesu badawczego

Miasto	Numer wywiadu	Płeć	Kategoria wiekowa	Wykształcenie	Sytuacja rodzinna	Typ własności	Typ obecnie zajmowanej zabudowy	Lata spędzone na suburbiach
Warszawa	W26	Mężczyzna	35–44	Wyższe	Mam rodzinę: mieszkam z partnerem i mam co najmniej jedno dziecko na utrzymaniu	Własność	Budynek jednorodzinny, wolnostojący, dom typu bliźniak	10
Warszawa	W27	Kobieta	25–34	Wyższe trzeciego stopnia	Mam rodzinę: mieszkam z partnerem i mam co najmniej jedno dziecko na utrzymaniu	Własność	Kamienica	5
Warszawa	W28	Mężczyzna	25–34	Wyższe	Nie mam własnej rodziny	Najem	Kamienica	16
Warszawa	W29	Kobieta	25–34	Wyższe	Nie mam własnej rodziny	Najem	Kamienica	
Trójmiasto	W30	Kobieta	25–34	Wyższe	Nie mam własnej rodziny	Własność	Blok mieszkalny do 4 pięter	18
Trójmiasto	W31	Mężczyzna	35–44	Wyższe	Mam rodzinę: mieszkam z partnerem i mam co najmniej jedno dziecko na utrzymaniu	Własność	Blok mieszkalny do 4 pięter	–
Wrocław	W32	Kobieta	35–44	Wyższe	Mam rodzinę: mieszkam z partnerem i mam co najmniej jedno dziecko na utrzymaniu	Własność	Budynek jednorodzinny w zabudowie szeregowej	4
Wrocław	W33	Mężczyzna	25–34	Wyższe	Mam rodzinę: mieszkam z partnerem i mam co najmniej jedno dziecko na utrzymaniu	Własność	Blok mieszkalny do 4 pięter	21
Wrocław	W34	Kobieta	35–44	Wyższe	Nie mam własnej rodziny	Własność	Blok mieszkalny powyżej 4 pięter	11
Wrocław	W35	Kobieta	35–44	Wyższe	Mam rodzinę: mieszkam sam/a z min. jednym dzieckiem na utrzymaniu	Własność	Budynek jednorodzinny, wolnostojący, dom typu bliźniak	10
Poznań	W36	Kobieta	65 i więcej	Wyższe	Mam rodzinę, nie mam żadnego dziecka na utrzymaniu	Własność	Blok mieszkalny do 4 pięter	12
Kraków	W37	Kobieta	35–44	Wyższe	Mam rodzinę: mieszkam z partnerem i mam co najmniej jedno dziecko na utrzymaniu	Własność	Budynek jednorodzinny, wolnostojący, dom typu bliźniak	–

Młodzi dorośli jako powrotnicy (I)

+ Predyspozycje psychiczne:

- + Podmiejski dom i rodzina: od euforii do dysforii
- + Nomadzi i buntownicy: strategie organizacji życia wobec dorastania na przedmieściach
- + Pomiędzy – poza światami społecznymi: doświadczenie izolacji

+ Kim są w mieście:

- + Nie umieć i umieć „w miasto”
- + Orientacja na „ja” ...
- + ... ale docenienie różnorodności, pielęgnowanie więzi, budowanie przywiązania do miejsca

Młodzi dorośli jako powrotnicy (II)

+ Obszary życia społecznego

- + Nostalgia dzieciństwa, nastoletnie rozczarowanie, nie-chęć młodej dorosłości: rodzina i rodzice
- + Dom jako gniazdo, dom jako spadek: finansjalizacja
- + Życie społeczne między dojazdami
- + Szkoła: prywatna, społeczna, publiczna

+ Czy i jak zostaną w mieście?

- + Młodzi powrotnicy jako *transitory urbanites* (Haase 2012)
- + Pandemia: młodzi jako *boomerang children / temporary suburbanites* (Kopecna 2012, Gupta 2022)
- + od indywidualnego do wspólnego”, „od prywatnego do publicznego” i „od posiadać do używać”.
- + *sanfte Gentrifizierung?*

Młodzi dorośli jako powrotnicy (III)

+ Podsystemy społeczne

- + Uprzywilejowana pozycja w strukturze społecznej i na rynku mieszkaniowym

- + Relatywnie wysokie poziomy kapitałów: ekonomicznego, społecznego, kulturowego

- + Umiejdzynarodowienie i globalizacja

- + Doświadczanie miast dobrych do życia, mieszkań dostępnych cenowo

- + Drugie przejście demograficzne

- + Nieformalne związki, bezdzietność z wyboru, prekaryjne formy zatrudnienia, niepewność w warunkach przyspieszenia

Jakie miasto?

- nowe klasy mieszkaniowe
- jakie nowe style i sposoby życia powrotników;
- segmentacja według wy/odtworzanych wzorów i praktyk miejskości, mieszczaństwa
- społeczne i ekonomiczne przemiany w dzielnicach
- scenariusze dla opuszczonych podmiejskich domów; jakość życia współczesnych osiedli podmiejskich (perspektywa *suburban governance*)

Z przedmieść do miasta - **rola polityk miejskich i aktywności deweloperów** w kształtowaniu społeczno-przestrzennego kontekstu powrotnych migracji międzygminnych do wielkich miast w Polsce (proj. NCN 2019/03/X/HS6/00342)

Dziękuję za
uwagę

katarzyna.kajdanek@uwr.edu.pl

